

Plytvat úřad nehodlá

Čeští statistici jsou podobně jako úředníci nebo učitelé zaměstnanci státu. Ani jim se samozřejmě nevyhýbá **potřeba uspořít na svých výdajích.**

Přestože od roku 2004 plní ČSÚ stále stejné požadavky pro český stát a navíc i pro EU, na příští tři roky musí počítat se snižujícím se rozpočtem. Důvodem je omezovaný přístup ke státním financím kvůli úsporám.

Úřad nemá příliš možností jak financovat svůj provoz kromě čerpání peněz ze státní pokladny.

„Nemám rád termín čerpání přidělených prostředků,“ říká ale první místopředseda úřadu Erik Geuss. Podle něj to totiž navozuje pocit, že na peníze určené k provozu či investicím příslušné organizace je automatický nárok. S tím nesouhlasí. Uvažuje jinak – jak říká, ať už je ekonomika na vzestupu nebo v recesi, plýtvat by se nemělo. Své názory uvádí do praxe i v hospodaření úřadu. Každý zaměstnanec pověřený správou peněz má podle něj uvažovat o svém úseku, jakoby odpovídal za stav financí v soukromé firmě. Musí se tedy ptát, jestli nakupovanou věc (službu) skutečně potřebuje, zda není možné sehnat levnějšího dodavatele nebo za stejnou cenu získat lepší kvalitu.

Uvažování nad úsporami se ve výsledku vyplácí a dopady jsou někdy velmi překvapující. Nejzřetelnějším příkladem je změna služeb telekomunikačního operátora. Před deseti lety byla jedna z tuzemských firem v oboru vybrána a za (tehdy) slušných podmínek začala potřeby úřadu obsluhovat. Zatímco však v následujícím desetiletí poskytovala svým novým klientům levnější služby, ČSÚ platil stejně podle původní dohody. Úřad proto nakonec nečekal na slibovanou a dlouho oddávanou megazakázku státu. Takzvaný tendr KIVS (zkratka pro

První místopředseda ČSÚ **Erik Geuss** se v úřadu stará o finance.

komunikační infrastrukturu veřejné správy) už měsíce ležel u ledu. Jinak řečeno jde o nákup telefonních a datových služeb pro veřejnou správu. Tedy o něco, co dnes ve svých měsíčních nákladech řeší snad každá česká domácnost. ČSÚ vypsál nakonec vlastní výběrové řízení a s výběrem nového operátora jeho náklady prudce spadly. „Je to snížení o 75 % za stejné nebo i rozšířené služby,“ říká místopředseda ČSÚ Erik Geuss.

Další z možností, jak v běžném provozu ušetřit, je převést maximum papírového zjišťování údajů na elektronické. „Od roku 2013 by mělo dojít k výraznému zlepšení tohoto sběru dat a tím i k úspoře na poštovním a tisku formulářů na papír,“ vysvětluje plán úspor do budoucna vrchní ředitel sekce obecné metodiky a registrů ČSÚ František Konečný.

Domácnosti jsou v tomto využívání nových technologií překvapivě razantnější než firmy. „Při sčítání 2011 využilo možnosti elektronického vyplnění dotazníků 27,5 % občanů,“ říká místopředseda

ČSÚ Stanislav Drápal, který byl pověřený náročnou agendou Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

Zatímco občané nabídku ČSÚ k elektronické komunikaci rádi vyzkoušeli, firem využívajících elektronický podpis a zasílání dat touto formou úřadu naopak dosud přibývá jen velmi zvolna. Rok 2012 má tento stav změnit. Sběr dat od podniků s elektronickou adresou a jednoduchým vyplněním formulářů ve formátu *.pdf má výrazně vzrůst. Povinnost e-komunikace navíc přikazuje i zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Představa, že by úřad v budoucnu získal nějaké výrazné zvýšení prostředků ze státního rozpočtu, je podle Geusse něco jako sci-fi. „K tomu prostě nedojde,“ říká. Přesvědčit se může každý. Pro lepší hledání: Český statistický úřad a jeho výdaje najdete pod číslem kapitoly státního rozpočtu 345. Výjimkou jsou peníze určené na zpracování voleb, referend a sčítání. Tyto úkoly ČSÚ ze zákona zajišťuje, ale finanční prostředky

pouze spravuje a čerpá je z kapitoly Všeobecná pokladní správa. „V podstatě je to ale stejné jako s prostředky na ostatní činnosti ČSÚ. Máme je od státu na konkrétní účely, a pokud dokážeme ušetřit a neutratíme je, vrátíme je do státního rozpočtu,“ říká Geuss.

Úřad se s novým vedením naučil velmi výhodně využívat systém veřejných zakázek, a to i v případech, kdy zákon jejich vypisování nepožaduje. „Testujeme tržní podmínky a docházíme tak ke značným úsporám,“ chválí veřejné soutěže první místopředseda úřadu. V řadě případů tak ČSÚ dosáhl i snížení ceny o 30 až 40 % proti roku 2009.

Jindy je ale úřad nucen hledat i neplánované zdroje k tomu, aby zabezpečil svůj provoz. Týká se to třeba těžko plánovaných skokových růstů výdajů na zvýšení poštovního nebo energií. Navíc musí zabezpečit sběr a zpracování dat, které mu zadává zákon nebo mezinárodní smlouvy. Podle nařízení EU musí například aktuálně zpracovat databázi s výdělků jednotlivých pracovníků, rozšířit statistiky trhu práce o době odchodu do důchodu nebo možnosti pro zdravotně postižené.

Ke zvýšení efektivnosti úřadu přispěje jistě i transformace regionálních pracovišť na krajské správy se jmenovanými řediteli, kteří vyšli z výběrových řízení. „Nebudou navyšovány nároky na počet zaměstnanců, ani na výši mzdových prostředků v krajích proti předchozímu stavu,“ prohlásila předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová.